

PĂSTORII DE LA BETLEEM – ÎNCHINĂTORI ȘI MĂRTURISITORI AI PĂSTORULUI CELUI BUN

† NICODIM

*Din mila lui Dumnezeu,
Episcop al Severinului și Strehaiei*

*Iubitului nostru cler,
cinului monahal și drept-credinciosului
popor din Episcopia Severinului și Strehaiei,
har, pace, sănătate și alese bucurii duhovnicești de la Dumnezeu,
iar de la noi părintească îmbrățișare și arhierască binecuvântare!*

Iubiți frați creștini,

Cuvintele pe care le-ați auzit au fost scrise de Sfântul Evanghelist Luca în capitolul al doilea al Evangheliei sale, care ne relatează mai pe larg despre revelația pe care Dumnezeu o descoperă unor păstori care pășteau oile în apropierea localității Betleemului. Ca și la multe alte popoare, păstoritul reprezenta și la evrei o ocupație de bază. Spre deosebire de cei ce lucrau pământul, păstoriile erau nedespărțite de turme, fie vreme bună, fie vreme rea, înfruntând de multe ori arșița zilei, precum și răceala nopții. În Țara Sfântă, pe care romanii o numeau în vremea lui Iisus, Palestina, hrana pentru animale se găsea mai greu, izvoarele de apă erau destul de rare, mai mult decât atât, turmele erau amenințate de tâlhari sau de prădătorii din timpul nopții. Într-un cuvânt, responsabilitatea păstorilor era foarte mare, fiindcă dacă pierdeau vreo vită din turmă, erau obligați să-l despăgubească pe stăpân (Facere 31, 39).

Așa se face că păstoriile au devenit oameni iscușiți, înzestrați cu multă răbdare și înțelepciune. Datorită calităților și virtuților acestora, păstoritul a devenit o ocupație onorabilă și binecuvântată de Dumnezeu, Care primește jertfa lui Abel, cel dintâi păstor (Facere 4, 2). De asemenea, Patriarhul Avraam a avut „oi, vite mari și asini, slugi și slujnice, catâri și cămile” (Facere 12, 16), iar Iacob, părintele celor doisprezece seminții ale lui Israel „avea mulțime de vite mărunte și vite mari, roabe și robi, cămile și asini” (Facere 30, 43).

Moise, din păstor a ajuns conducător al poporului evreu. Lui i s-a revelat îngerul Domnului într-o pară de foc și este chemat la misiune în timp ce păștea oile socrului său, Ietro, care era preot în Madian (Ieșire 3, 1-14).

De asemenea și David, care era păstor de oi, a fost chemat prin rânduiala lui Dumnezeu să fie uns de către Samuel, rege în locul lui Saul (I Regi 16, 11-13).

Tot din rândul păstorilor au fost aleși și prooroci ai Vechiului Testament. Despre proorocul Amos se știe că a fost păstor în vremea lui Ozia, regele lui Iuda și Ieroboam, regele lui Israel (Amos 1, 1).

Drept măritori creștini,

Cu aceeași responsabilitate, ca și păstorii din Vechiul Testament, păstorii din jurul Betleemului purtau de grijă vitelor încredințate lor. Este limpede de înțeles că aceștia păstrau vitele unora dintre locuitorii cetății Betleemului în vremea în care unii erau preocupați cu recensământul rânduind în întreg Imperiul Roman de împăratul Octavian Augustus. Ni se face cunoscut faptul că păstorii n-au mai adus seara vitele pentru a înnopta în peșterile transformate în grajduri, ci au preferat să rămână la câmp și să facă de strajă. Într-una din nopți, după ce Pruncul Iisus fusese născut „și culcat în iesle, fiindcă pentru ei nu era loc la han” (Luca 2, 7), are loc anghelofania de la Betleem, adică arătarea îngerului Domnului. Această arătare este descrisă de Sfântul Evanghelist Luca prin cuvintele : „Și în ținutul acela erau păstori, care stăteau pe câmp și-și păzeau turma făcând noaptea de strajă. Și iată, îngerul Domnului a stat lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor și ei s-au înfricoșat cu frică mare” (Luca 2, 8-9). Era normal ca ei, care n-aveau teamă de nimic, să fie cuprinși de frică. Nu putem înțelege lucrarea dumnezeiască, nu putem înțelege felul în care slava Domnului a strălucit împrejurul lor, însă teama le-o putem înțelege. O înțelege și îngerul care, încurajându-i, le face cunoscută prima Evanghelie. Păstorii sunt primii pământenii care se bucură să asculte o Evanghelie, Evanghelia de la Betleem: „Și îngerul Domnului le-a zis: Nu vă temeți. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că-n cetatea lui David vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul. Și acesta vă va fi semnul: Veți găsi un Prunc înfășat și culcat în iesle” (Luca 2, 10-12).

După vestea acestei bucurii, adusă ei de către îngerul Domnului, apare „mulțime de oaste cerească”, (Luca 2, 13) care începe să-L laude pe Dumnezeu.

În prezența păstorilor se desfășoară doxologia de la Betleem, doxologie descrisă de Sfântul Evanghelist Luca prin cuvintele: „Și, deodată, laolaltă cu îngerul s-a văzut, mulțime de oaste cerească lăudându-L pe Dumnezeu și zicând: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!” (Luca 2, 13-14).

Păstorii Betleemului au parte de bucurii duhovnicești deosebite. Teamă le dispăruse, datorită prezenței îngerilor. În inimile lor slavosloveau, lăudau și ei pe Dumnezeu. Ca să nu piardă bucuria, după plecarea îngerilor, păstorii uită de vite sau, poate plini de credință, le lasă în seama lui Dumnezeu și se hotărăsc să plece spre Betleem, după cum ne relatează Sfântul Evanghelist Luca: „Iar după ce îngerii au plecat de la ei la cer, păstorii vorbeau unii către alții: Să mergem dar până la Betleem și să vedem lucrul acesta ce s-a făcut, pe care Domnul ni l-a făcut nouă cunoscut” (Luca 2, 15). Ajunși la peștera în care se născuse Pruncul Iisus, păstorii se conving. I se închină Lui cu toată credința și evlavie, văzându-L smerit și culcat în iesle, după cum ne spune Evanghelistul: „Și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle” (Luca 2, 16). Păstorii privesc și cinstesc pe Pruncul Iisus, care mai târziu avea să spună: „Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său și-l pune pentru oi” (Ioan, 10,11). Într-un cuvânt, ei cinstesc și recunosc în persoana Pruncului Iisus pe Păstorul cel bun descris de Sfântul Ioan Evanghelistul.

Din închinători, păstorii devin mărturisitori. Încep să vorbească tuturor celor care erau împrejurul Pruncului: „Și văzându-L, au vestit cuvântul ce li se grăise despre Copilul Acesta” (Luca 2, 17). Vorbind lucruri noi despre Prunc, așa cum înțeleseseră de la îngerul Domnului, păstorii devin primii mărturisitori ai prezenței în lume a Mântuitorului care este „Hristos Domnul” (Luca 2, 11). Se vede că ei mărturiseau cu atâta putere de convingere încât „toți cei ce au auzit se mirau de cele ce le spuneau păstorii” (Luca 2, 18).

Cea care i-a înțeles mai bine pe acești păstori ai Betleemului a fost Maica Domnului. Ei i se arătase Arhanghelul Gavriil când i-a binevestit că va naște pe Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 27-38). Sleită de puteri, ca orice femeie după naștere, Maria stătea tăcută și smerită lângă iesle și „păstra toate cuvintele acestea, punându-le întru inima ei” (Luca 2, 19).

Iubiți fi duhovnicești,

După ce mărturisesc tuturor „bucuria cea mare”, păstorii re trăiesc în continuare bucuria, întorcându-se la vite „slăvind și laudând pe Dumnezeu pentru toate câte le-au auzit și le-au văzut așa cum li se spusese” (Luca 2, 20). „Slăvind și laudând pe Dumnezeu” acești păstori devin modele pentru noi toți. Acești păstori, care au recunoscut în Prunc pe Păstorul cel bun de la Ioan, capitolul 10, versetele 12-16, devin oi în turma lui Hristos, Care spune despre Sine: „Eu sunt Păstorul cel bun și Mi le cunosc pe ale Mele și ale Mele Mă cunosc pe Mine. Și alte oi am, care nu sunt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc; și glasul Mi-l vor auzi și va fi o turmă și un păstor” (Ioan 10, 14, 16). Păstorii anonimi de la Betleem sunt oi în turma lui Hristos. Prin acești păstori se închină Pruncului Iisus, Păstorul cel bun, toți păstorii sfinți ai Vechiului Testament: Abel, Avraam, Iacob, Moise, David, Amos și alții. La acești păstori se adaugă, prin credința în Pruncul Iisus și păstorii care au purtat turmele lor de o parte și de alta a Carpaților, ajungând până în cele mai îndepărtate ținuturi locuite de români. Este arhicunoscut păstoritul la români de-a lungul existenței lor. În cronică lui Anonimus se amintește de strămoșii noștri daco-romani din Câmpia Panonică, erau numiți „pastori romanorum”, adică păstorii românilor.

În aceste momente de bucurie prilejuite de sărbătoarea Nașterii Domnului se aude destul de des, printre alte colinde, și colindul „Trei păstori se întâlniră”. Cununa împletită a păstorilor este credința lor, dragostea lor, doxologia lor, închinarea lor și mărturia lor.

Indiferent cum au fost vremurile, păstorii români și-au păstrat credința ortodoxă. Cu cât greutățile au fost mai mari cu atât mai mult au sporit în credință și s-au apropiat mai mult de Dumnezeu. Ne folosim duhovnicește, meditând la viața grea a acestor păstori, mai ales acum odată cu sărbătorirea Nașterii Domnului și când, apropiindu-ne de un nou an, suntem anunțați că va urma o perioadă de criză. În aceste momente se cuvine să trăim ca niște oameni ai nădejzii în ajutorul lui Dumnezeu. Nădejdea este pentru sufletul nostru întocmai ca o ancoră tare (Evrei 6, 19) și, după cum ancora ocrotește corabia în vreme de furtună, așa și nădejdea ferește sufletul de înecare, cu deosebirea că ancora se agață de fundul mării, pe când nădejdea se prinde de toartele cerului¹. Creștinul adevărat nu deznădăjduiește. El știe că îndurarea lui Dumnezeu este

¹ *Învățătura de credință creștină ortodoxă*, Partea a II a, *Despre nădejde*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, *Nădejdea creștină*, p. 189.

nesfârșită și ajutorul dumnezeiesc este cu atât mai aproape cu cât primejdia este mai năvalnică. Înainte de păcat, teme-te de dreptate; după păcat, nădăjduiește în milostivire, zice Sfântul Grigorie Dialogul².

Așadar se cuvine să înmulțim rugăciunea noastră, atât cea particulară, cât și cea obștească în Sfânta Biserică, când se țin Slujbele de laudă și, mai ales, Sfânta Liturghie. Dacă vom deveni mai buni, mai credincioși, cu mai multă frică de Dumnezeu, nădejdea, pacea și liniștea vor cuprinde sufletul fiecăruia și vom putea cânta împreună cu Psalmistul: „Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi. La loc de pășune, acolo m-a sălășluit, la apa odihnei m-a hrănit, sufletul mi l-a întors la sineși. El m-a călăuzit pe cărările dreptății de dragul numelui Său. Că chiar de voi umbla prin mijlocul umbrei morții, nu mă voi teme de rele, că Tu cu mine ești; toiagul Tău și varga ta, acestea m-au mângâiat. Masă ai pregătit înainte-mi, de față cu cei ce mă necăjesc; uns-ai cu untdelemn capul meu, iar paharul Tău mă-mbată de parc-ar fi prea tare. Și mila Ta mă va urma în toate zilele vieții mele și voi locui în casa Domnului întru lungime de zile” (Psalmul 22).

În încheiere, vă doresc tuturor ca la aceste sărbători împărătești și pe tot parcursul vieții să vă trimită Dumnezeu fiecăruia dintre dumneavoastră „înger de pace, credincios îndreptător, păzitor al sufletelor și al trupurilor!” Amin.

Vă îmbrățișează cu dragoste în Hristos - Domnul Cel născut în ieslea din peștera Betleemului și vă transmite arhieresti binecuvântări al dumneavoastră părinte,

**† Nicodim,
Episcopul Severinului și Strehaiei**

² *Ibidem*, p. 190